

**ŽIVOTNÝ ŠTÝL DETÍ A MLÁDEŽE
V MESTE BANSKÁ BYSTRICA**

Závěrečná správa z prieskumu

Michaela Šavrnochová – Matej Almáši – Kristína Hroncová

Banská Bystrica 2018

Michaela Šavrnochová – Matej Almáši – Kristína Hroncová

Životný štýl detí a mládeže v meste Banská Bystrica

1. vyd. – Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici – Belianum, 2018.
– 24 s. ISBN 978-80-557-1447-9

Za jazykovú úpravu zodpovedajú autorky a autor.

©Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici – Belianum, 2018

OBSAH

1	METODIKA PRIESKUMU	4
2	HLAVNÉ ZISTENIA.....	6
2.1	Stravovacie návyky	6
2.2	Športovanie	10
2.3	Užívanie návykových látok	12
2.3.1	Alkohol	12
2.3.2	Cigarety	17
2.3.3	Ostatné návykové látky	18
	Zoznam použitej literatúry.....	24

1 METODIKA PRIESKUMU

Cieľom prieskumu Životný štýl detí a mládeže v meste Banská Bystrica bolo získať údaje o stravovacích návykoch, pohybovej aktivite a o užívaní legálnych (alkohol, cigarety) a nelegálnych (marihuana, extáza, heroín, pervitín, toluén, LSD) látok u žiakov a žiačok 2. stupňa základných škôl v meste Banská Bystrica.

Dotazník v jadrovej časti základných otázok vychádzal z *Dotazníka životného štýlu* koncipovaného Slovenskou hepatologickou spoločnosťou, bol však doplnený o otázky zisťujúce odhad veku prvého užitia legálnych a nelegálnych drog a o vybrané otázky z dotazníka ESPAD (Nociar, 2015).

Prieskumu sa zúčastnilo 12 základných škôl v meste Banská Bystrica. Zber údajov prebiehal v spolupráci s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Banskej Bystrici od októbra 2017 do februára 2018. Dotazníky boli administrované žiakom a žiačkam 2. stupňa ZŠ prostredníctvom koordinátorov prevencie drogových závislostí na jednotlivých základných školách v Banskej Bystrici.

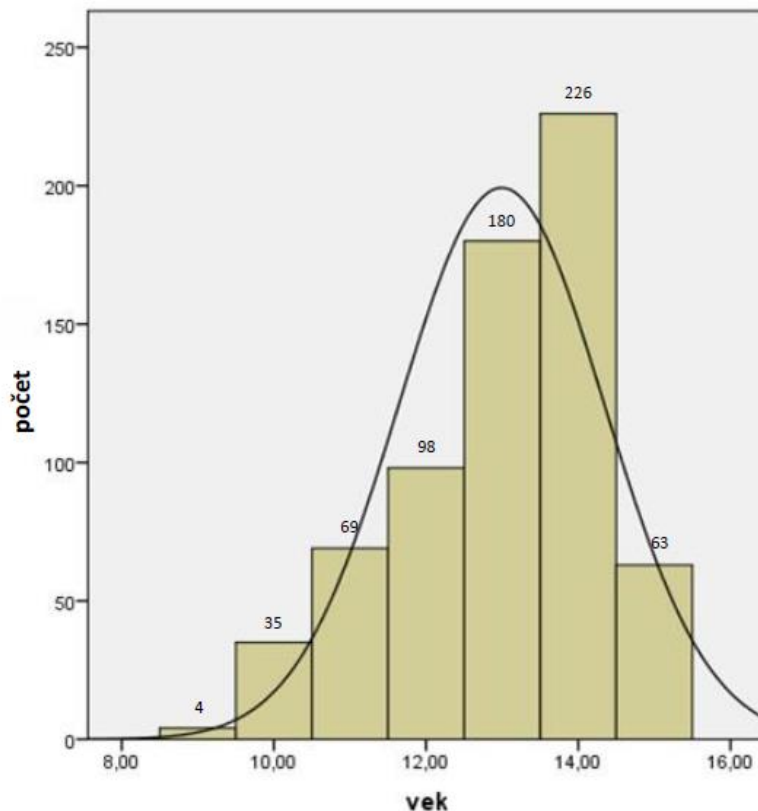
Štatistická analýza údajov bola realizovaná prostredníctvom štatistického programu IBM SPSS. Pre potreby záverečnej správy boli vykonané základné výpočty frekvenčných tabuliek a analýzy podľa hlavných premenných. V správe uvádzame len tie údaje, ktoré sú štatisticky významné vo vzťahu k demografickým charakteristikám a charakteristike rodinného prostredia, ak na hladine významnosti – p bola hodnota použitých testov nižšia ako 0,05.

Výberový súbor

Výberový súbor tvorilo 678 žiakov a žiačok základných škôl v meste Banská Bystrica, z toho 337 žien (49,7 %) a 340 mužov (50,2 %), 1 respondent neodpovedal (0,1 %). Na dedine žilo 141 respondentov (20,8 %), v meste 520 (76,7 %), 17 respondentov neodpovedalo (2,5 %).

Vek respondentov sa pohyboval od 6 po 15 rokov. Priemerný vek bol 12,98 rokov (SD 1,376 rokov), 2 respondenti údaj o veku nevyplnili. Medzi respondentmi neboli zastúpení 7 a 8 roční. V grafe č. 1 je znázornený histogram veku. Najviac respondentov je vo veku 14 rokov (33,3 %) a 13 rokov (26,5 %), najmenej respondentov je vo veku 6 rokov (0,1 %). Menej respondentov je vo veku 10 rokov (5,2 %) a 11 rokov (10,2 %). Takmer rovnako bolo vo výskumnej vzorke zastúpených žiakov a žiačok 8. ročníka (31,6 %) a 9. ročníka (30,1 %). Najmenej (7,2 %) bolo zastúpených žiakov a žiačok 6. ročníka. 5 respondentov tento údaj nevyplnilo (0,7 %).

Graf 1 Histogram premennej vek respondentov

Prevažná väčšina respondentov vyrastala v úplnej rodine (N 493, 72,7 %). 13,4 % respondentov žilo len s matkou a 9,4 % respondentov žilo s matkou a jej priateľom. 1,3 % respondentov žilo s otcom a v najmenšej miere boli zastúpení respondenti, ktorí vyrastali s otcom a jeho priateľkou (0,4 %). 0,4 % respondentov uviedlo, že žije s jedným nevlastným rodičom. 15 respondentov na túto otázku neodpovedalo (2,2 %).

Pre účely analýz bol typ rodiny klasifikovaný do dvoch kategórií – úplná rodina a neúplná rodina. Úplnú rodinu tvorili respondenti, ktorí odpovedali, že žijú s oboma rodičmi. Neúplnú rodinu tvorili respondenti, ktorí odpovedali – bývam s matkou a jej priateľom; bývam s otcom a jeho priateľkou; bývam len s matkou; bývam len s otcom; bývam s jedným nevlastným rodičom.

Väčšina otcov respondentov mala najvyššie dosiahnuté stredoškolské vzdelanie (N 287, 42,3 %), nasledovalo vysokoškolské vzdelanie (N 250, 36,9 %), stredoškolské vzdelanie bez maturity (N 70, 10,3 %) a napokon základné vzdelanie (N 16, 2,4 %). 55 respondentov neuviedlo tento údaj (8,1 %).

Prevažná väčšina matiek respondentov mala najvyššie dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie (N 293, 43,2 %), nasledovalo stredoškolské vzdelanie (N 289, 42,6 %), stredoškolské vzdelanie bez maturity (N 48, 7,1 %) a napokon základné vzdelanie (N 12, 1,8 %). 36 respondentov neodpovedalo na otázku týkajúcu sa vzdelania matky (5,3 %).

2 HLAVNÉ ZISTENIA

2.1 Stravovacie návyky

Podkapitola Stravovacie návyky je zameraná na deskripciu stravovacích návykov respondentov a na bližšiu špecifikáciu rozdielov v stravovaní vzhľadom na demografické charakteristiky.

Tab. č. 1 znázorňuje množstvo konzumovaného ovocia alebo zeleniny počas bežného dňa. 5 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (0,7 %). 33,6 % respondentov konzumuje počas bežného dňa 2 kusy ovocia alebo zeleniny, o niečo menej respondentov (27 %) konzumuje 3 kusy ovocia alebo zeleniny. 5,5 % respondentov uviedlo, že vôbec nekonzumuje ovocie alebo zeleninu.

Tabuľka 1 Množstvo konzumovaného ovocia alebo zeleniny počas bežného dňa

MNOŽSTVO	ODPOVEĎ	
	POČET	%
600g a viac (6ks ovocia alebo zeleniny)	87	12,8
400g (4ks ovocia alebo zeleniny)	138	20,4
300g (3ks ovocia alebo zeleniny)	183	27
200g (2ks ovocia alebo zeleniny)	228	33,6
vôbec	37	5,5
Celkovo	673	99,3
Neodpovedali	5	0,7
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti); N 673 (odpovede)

Vzťah medzi konzumáciou ovocia alebo zeleniny a VEKOM

V tab. č. 2 je uvedený výsledok Pearsonovho korelačného koeficientu, na základe ktorého môžeme konštatovať, že medzi konzumáciou ovocia alebo zeleniny a vekom existuje signifikantný vzťah ($p < 0,01$). Bolo preukázané, že čím sú respondenti starší, tým viac konzumujú ovocie alebo zeleninu¹.

Tabuľka 2 Vzťah medzi konzumáciou ovocia alebo zeleniny a vekom

	VEK	
	r	p-hodnota
Konzumácia ovocia alebo zeleniny	0,167	0,000

¹ Pri posudzovaní sily korelácie sme vychádzali z Cohena (In Rimarčík, 2007) ($r < 0,1$ triviálna korelácia; $r = 0,1 - 0,3$ malá korelácia; $r = 0,3 - 0,5$ stredná korelácia; $r > 0,5$ veľká korelácia)

V tab. č. 3 je znázornená frekvencia konzumácie rýb. 7 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (1 %). 51,8 % respondentov konzumuje ryby menej ako 1-krát týždenne a naopak 23,2 % respondentov nekonzumuje ryby vôbec. Najmenej respondentov (0,4 %) konzumuje ryby denne a 1 % respondentov každý druhý deň.

Tabuľka 3 Frekvencia konzumácie rýb

FREKVENCIA	ODPOVEĎ	
	POČET	%
denne	3	0,4
každý druhý deň	7	1
1x týždenne	153	22,6
menej ako 1x týždenne	351	51,8
nikdy	157	23,2
Celkovo	671	99
Neodpovedali	7	1
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 671 (odpovede)

Tab. č. 4 znázorňuje frekvenciu konzumácie rastlinných nátierok (Rama, Flora a i.). 16 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (2,4 %). 25,8 % respondentov sa vyjadrilo, že rastlinné nátierky konzumujú denne, naopak 22,6 % respondentov uviedlo, že nikdy. Najmenej respondentov (14,3 %) uviedlo, že konzumujú rastlinné nátierky 1-krát týždenne a 14,6 % respondentov menej ako 1-krát týždenne.

Tabuľka 4 Frekvencia konzumácie rastlinných nátierok (Rama, Flora a i.)

FREKVENCIA	ODPOVEĎ	
	POČET	%
denne	175	25,8
každý druhý deň	138	20,4
1x týždenne	97	14,3
menej ako 1x týždenne	99	14,6
nikdy	153	22,6
Celkovo	662	97,6
Neodpovedali	16	2,4
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 662 (odpovede)

V tab. č. 5 je znázornená frekvencia pitia sladených farebných nápojov (Cola, Fanta, Sprite, Tonic a i.). 7 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (1 %). 35,1 % respondentov pije sladené farebné nápoje menej ako 1-krát týždenne, 28,3 % respondentov 1-krát týždenne. 10 % respondentov nepije sladené farebné nápoje vôbec a 11,8 % respondentov pije sladené farebné nápoje denne.

Tabuľka 5 Frekvencia pitia sladených farebných nápojov

FREKVENCIA	ODPOVEĎ	
	POČET	%
denne	80	11,8
každý druhý deň	93	13,7
1x týždenne	192	28,3
menej ako 1x týždenne	238	35,1
nikdy	68	10
Celkovo	671	99
Neodpovedali	7	1
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 671 (odpovede)

Vzťah medzi pitím sladených farebných nápojov a VEKOM

V tab. č. 6 je uvedený výsledok Pearsonovho korelačného koeficientu, na základe ktorého môžeme konštatovať, že medzi pitím sladených farebných nápojov a vekom existuje signifikantný vzťah ($p < 0,01$). Bolo preukázané, že čím sú respondenti starší, tým viac pijú sladené farebné nápoje.

Tabuľka 6 Vzťah medzi pitím sladených farebných nápojov a vekom

	VEK	
	r	p-hodnota
Pitie sladených farebných nápojov	0,194	0,000

Vzťah medzi pitím sladených farebných nápojov a POHLAVÍM

Štatistická významnosť rozdielov medzi pohlavím žiakov a žiačok ZŠ bola zisťovaná Mann-Whitney-U testom, pričom rozdiely sú signifikantné. Môžeme konštatovať, že dievčatá pijú sladené farebné nápoje v nižšej miere ($M = 3,45$) ako chlapci ($M = 2,91$) (tab. č. 7). Analýza pracuje so škálou 1 – 5, pričom 1 = denne a 5 = nikdy.

Tabuľka 7 Vzťah medzi pitím sladených farebných nápojov a pohlavím

	Z	p	dievčatá			chlapci		
			M	SD	Mdn	M	SD	Mdn
Sladené farebné nápoje	-6,182	0,000	3,45	1,09	4	2,91	1,17	3

Tab. č. 8 znázorňuje frekvenciu konzumácie keksíkov (Tatranka, Horalka, Mars, Twitter, Deli a i.). 5 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (0,7 %). 31 % respondentov konzumuje keksíky každý druhý deň, 27,3 % respondentov denne a len 2,8 % respondentov nekonzumuje keksíky vôbec.

Tabuľka 8 Frekvencia konzumácie keksíkov (Tatranka, Horalka, Mars, Twitter, Deli a i.)

FREKVENCIA	ODPOVEĎ	
	POČET	%
denne	185	27,3
každý druhý deň	210	31
1x týždenne	152	22,4
menej ako 1x týždenne	107	15,8
nikdy	19	2,8
Celkovo	673	99,3
Neodpovedali	5	0,7
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 673 (odpovede)

Vzťah medzi konzumáciou keksíkov a VEKOM

V tab. č. 9 je uvedený výsledok Pearsonovho korelačného koeficientu, na základe ktorého môžeme konštatovať, že medzi pitím sladených farebných nápojov a vekom existuje signifikantný vzťah ($p < 0,01$). Bolo preukázané, že čím sú respondenti starší, tým viac konzumujú sladkosti.

Tabuľka 9 Vzťah medzi konzumáciou keksíkov a vekom

	VEK	
	r	p-hodnota
Pitie sladených farebných nápojov	0,170	0,000

Vzťah medzi konzumáciou keksíkov a POHLAVÍM

Štatistická významnosť rozdielov medzi pohlavím žiakov a žiačok ZŠ bola zisťovaná Mann-Whitney-U testom, pričom rozdiely sú signifikantné. Môžeme konštatovať, že chlapci konzumujú sladkosti vo vyššej miere ($M = 2,22$) ako dievčatá ($M = 2,49$) (tab. č. 10). Analýza pracuje so škálou 1 – 5, pričom 1 = denne a 5 = nikdy.

Tabuľka 10 Vzťah medzi konzumáciou keksíkov a pohlavím

	Z	p	dievčatá			chlapci		
			M	SD	Mdn	M	SD	Mdn
Keksíky (Tatranka, Horalka, Mars a i.)	-2,984	0,003	2,49	1,17	2	2,22	1,07	2

2.2 Športovanie

Podkapitola Športovanie je zameraná na deskripciu pohybovej aktivity respondentov a na bližšiu špecifikáciu rozdielov v športovaní vzhľadom na demografické charakteristiky.

Tab. č. 11 znázorňuje frekvenciu športovania. 2 respondenti sa k tejto položke nevyjadrili (0,3 %). 36,1 % respondentov športuje (minimálne 40 minút strednou intenzitou – napr. beh, plávanie, volejbal, nohejbal, gymnastika, posilňovanie) denne, 24,6 % respondentov 1-krát týždenne a 23,7 % respondentov športuje každý druhý deň. Len 5 % respondentov uviedlo, že nešportuje vôbec.

Tabuľka 11 Frekvencia športovania (min. 40 minút strednou intenzitou)

FREKVENCIA	ODPOVEĎ	
	POČET	%
denne	245	36,1
každý druhý deň	161	23,7
1x týždenne	167	24,6
menej ako 1x týždenne	69	10,2
nikdy	34	5
Celkovo	676	99,7
Neodpovedali	2	0,3
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 676 (odpovede)

Vzťah medzi športovaním a VEKOM

V tab. č. 12 je uvedený výsledok Pearsonovho korelačného koeficientu, na základe ktorého môžeme konštatovať, že medzi športovaním a vekom existuje signifikantný vzťah ($p < 0,01$). Bolo preukázané, že čím sú respondenti starší, tým viac športujú.

Tabuľka 12 Vzťah medzi športovaním a vekom

	VEK	
	r	p-hodnota
Šport (min. 40 minút strednou intenzitou)	0,117	0,002

Vzťah medzi športovaním a POHLAVÍM

Štatistická významnosť rozdielov medzi pohlavím žiakov a žiačok ZŠ bola zisťovaná Mann-Whitney-U testom, pričom rozdiely sú signifikantné. Môžeme konštatovať, že chlapci športujú viac ($M = 2,16$) ako dievčatá ($M = 2,32$) (tab. č. 13). Analýza pracuje so škálou 1 – 5, pričom 1 = denne a 5 = nikdy.

Tabuľka 13 Vzťah medzi športovaním a pohlavím

	Z	p	dievčatá			chlapci		
			M	SD	Mdn	M	SD	Mdn
Šport (min. 40 minút stredná intenzita)	-1,993	0,046	2,32	1,17	2	2,16	1,21	2

2.3 Užívanie návykových látok

Podkapitola Užívanie návykových látok je zameraná na deskripciu užívania jednotlivých návykových látok. Následne boli zisťované rozdiely v konzumácii návykových látok vzhľadom na demografické charakteristiky a charakteristiku rodinného prostredia.

2.3.1 Alkohol

V tab. č. 14 je uvedená frekvencia užívania alkoholu za celý výskumný súbor. 5 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (0,7 %). 69,3 % respondentov uviedlo, že nikdy nekonzumujú alkoholický nápoj, 21,8 % respondentov uviedlo menej ako raz za mesiac, čo je o cca 3-krát menej pri porovnaní s odpoveďou nikdy. 0,9 % respondentov uviedlo, že konzumujú alkoholický nápoj 4-krát týždenne a viac a 1,6 % respondentov uviedlo, že alkohol konzumujú 2 až 3-krát týždenne.

Tabuľka 14 Frekvencia užívania alkoholu

FREKVENCIA	ODPOVEĎ	
	POČET	%
nikdy	470	69,3
menej ako raz za mesiac	148	21,8
2-4x za mesiac	38	5,6
2-3x týždenne	11	1,6
4x týždenne a viac	6	0,9
Celkovo	673	99,3
Neodpovedali	5	0,7
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 673 (odpovede)

Tab. č. 15 uvádza množstvo vypitých pohárikov alkoholu počas pitia alkoholu. Respondenti sa v prevažnej väčšine k tejto položke nevyjadrili (N 478, 70,5 %). 21,8 % respondentov uviedlo, že zvyknú vypiť 1 až 2 poháriky počas pitia alkoholu a 3,7 % respondentov uviedlo 3 až 4 poháriky. 0,6 % respondentov zvykne vypiť 7 až 9 pohárikov počas pitia alkoholu.

Tabuľka 15 Zvyčajné množstvo vypitia pohárikov alkoholu

FREKVENCIA	ODPOVEĎ	
	POČET	%
1-2	148	21,8
3-4	25	3,7
5-6	9	1,3
7-9	4	0,6
10 a viac	14	2,1
Celkovo	200	29,5
Neodpovedali	478	70,5
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 200 (odpovede)

Tab. č. 16 znázorňuje frekvenciu konzumácie alkoholu na posedenie (do 2 hodín). 38 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (5,6 %). Respondenti v prevažnej väčšine uviedli, že nikdy nekonzumujú 180 ml destilátu/1800 ml piva/600 ml vína na posedenie – do dvoch hodín (83,5 %) a 8,7 % respondentov uviedlo, že menej ako raz za mesiac, čo je ale zjavne menej pri porovnaní s odpoveďou nikdy. 0,4 % respondentov uviedlo, že konzumujú vyššie uvedené množstvo alkoholu do dvoch hodín každý týždeň a 0,6 % respondentov odpovedalo (takmer) denne.

Tabuľka 16 Frekvencia konzumácie alkoholických nápojov (180 ml destilátu/ 1800 ml piva/ 600 ml vína) do dvoch hodín

FREKVENCIA	ODPOVEĎ	
	POČET	%
nikdy	566	83,5
menej ako raz za mesiac	59	8,7
každý mesiac	8	1,2
každý týždeň	3	0,4
(takmer) denne	4	0,6
Celkovo	640	94,4
Neodpovedali	38	5,6
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 640 (odpovede)

V tab. č. 17 je uvedená frekvencia nárazového epizodického pitia (5 alebo viac pohárikov alkoholu za sebou pri jednej príležitosti) za posledných 30 dní. 36 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (5,3 %). 84,5 % respondentov deklarovalo, že ani raz nekonzumovali 5 alebo viac pohárikov alkoholu za sebou pri jednej príležitosti za posledných 30 dní a 6,5 % respondentov uviedlo 1-krát. 0,7 % respondentov uviedlo nárazové epizodické pitie 3 až 5-krát a rovnako 0,7 % respondentov uviedlo, že 10 a viackrát.

Tabuľka 17 Frekvencia nárazového epizodického pitia („binge drinking“)

FREKVENCIA	ODPOVEĎ	
	POČET	%
ani raz	573	84,5
jedenkrát	44	6,5
dvakrát	15	2,2
3-5 krát	5	0,7
10 a viackrát	5	0,7
Celkovo	642	94,7
Neodpovedali	36	5,3
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 642 (odpovede)

Tab. č. 18 znázorňuje prvú skúsenosť s alkoholom. 12 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (1,8 %). 44,2 % respondentov uviedlo, že ešte nikdy nepili alkohol, 10,6 % respondentov uviedlo 13 rokov a 10,5 % respondentov uviedlo 12 rokov. 5,9 % respondentov uviedlo 14 rokov a len 0,7 % respondentov prvýkrát pili alkohol v 15-tich rokoch. Priemerný vek prvého kontaktu je 11,47 rokov. Podľa posledného prieskumu TAD realizovaného na Slovensku (Nociar, 2014) priemerný vek prvej skúsenosti s legálnymi drogami osciluje okolo 10 rokov.

Tabuľka 18 Prvá skúsenosť s alkoholom

VEK	ODPOVEĎ	
	POČET	%
9 rokov alebo skôr	63	9,3
10 rokov	56	8,3
11 rokov	59	8,7
12 rokov	71	10,5
13 rokov	72	10,6
14 rokov	40	5,9
15 rokov alebo viac	5	0,7
nikdy	300	44,2
Celkovo	666	98,2
Neodpovedali	12	1,8
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 666 (odpovede)

V tab. č. 19 je uvedený dosiahnutý vek pri prvom opití sa alkoholom. 4 respondenti sa k tejto položke nevyjadrili (0,6 %). 83,9 % respondentov uviedlo, že nikdy neboli opití, 5,8 % v 13-tich rokoch, 0,4 % respondentov v 10-tich rokoch a 0,7 % respondentov uviedlo, že mali 9 a menej rokov. Priemerný vek prvého opitia sa je 12,73 rokov.

Tabuľka 19 Dosiahnutý vek pri prvom opití sa nejakým alkoholom

VEK	ODPOVEĎ	
	POČET	%
9 rokov a skôr	5	0,7
10 rokov	3	0,4
11 rokov	10	1,5
12 rokov	17	2,5
13 rokov	39	5,8
14 rokov	25	3,7
15 rokov a viac	6	0,9
nikdy	569	83,9
Celkovo	674	99,4
Neodpovedali	4	0,6
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 674 (odpovede)

Vzťah medzi konzumáciou alkoholu a VEKOM

V tab. č. 20 je uvedený výsledok Pearsonovho korelačného koeficientu, na základe ktorého môžeme konštatovať, že medzi konzumáciou alkoholu a vekom existuje signifikantný vzťah ($p < 0,01$). Vo všetkých skúmaných premenných sa preukázalo, že čím sú respondenti starší, tým častejšie pijú vrátane množstva vypitého alkoholu na posedenie a aj za ostatných 30 dní. Najsilnejšia korelácia² sa týka samotnej frekvencie pitia alkoholu.

Tabuľka 20 Vzťah medzi konzumáciou alkoholu a vekom

	VEK	
	r	p-hodnota
Ako často piješ alkohol?	0,354	0,000
Koľko pohárikov vypiješ?	0,200	0,005
Pitie na posedenie	0,244	0,000
Za posl. 30 dní 5 alebo viac pohárikov za sebou	0,226	0,000

Vzťah medzi konzumáciou alkoholu a POHLAVÍM

Štatistická významnosť rozdielov medzi pohlavím žiakov a žiačok ZŠ bola zisťovaná Mann-Whitney-U testom, pričom rozdiely sú signifikantné. Môžeme konštatovať, že chlapci pijú alkohol vo vyššej miere ($M = 1,46$) ako dievčatá ($M = 1,37$) (tab. č. 21). Analýza pracuje so škálou 1 – 5, pričom 1 = nikdy a 5 = 4 x týždenne a viac.

Tabuľka 21 Vzťah medzi konzumáciou alkoholu a pohlavím

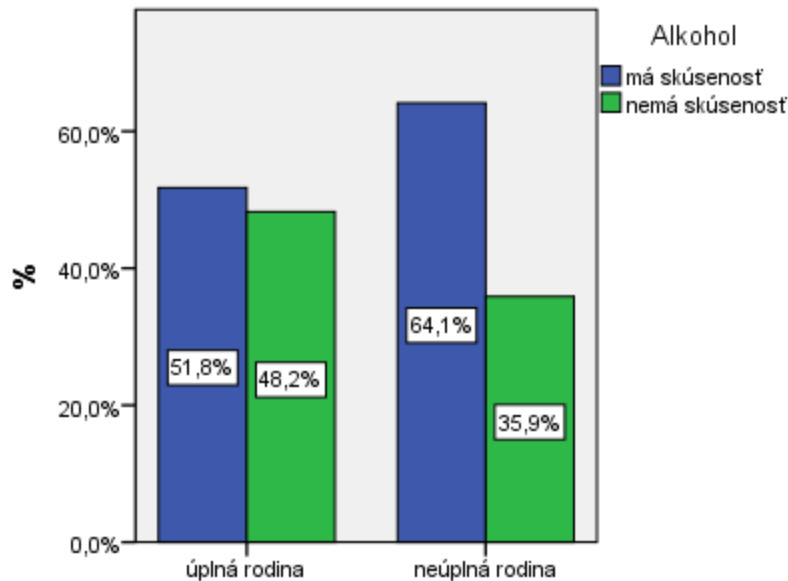
	Z	p	dievčatá			chlapci		
			M	SD	Mdn	M	SD	Mdn
Alkohol	-2,355	0,019	1,37	0,75	1	1,46	0,74	1
Počet pohárikov alkoholu	-0,589	0,556	1,65	1,25	1	1,48	1,04	1
Pitie na posedenie	-0,006	0,995	1,15	0,51	1	1,16	0,52	1
30dni /min. 5 pohárov	-1,139	0,255	1,15	0,54	1	1,21	0,70	1

² Pri posudzovaní sily korelácie sme vychádzali z Cohena (In Rimarčík, 2007) ($r < 0,1$ triviálna korelácia; $r = 0,1 - 0,3$ malá korelácia; $r = 0,3 - 0,5$ stredná korelácia; $r > 0,5$ veľká korelácia)

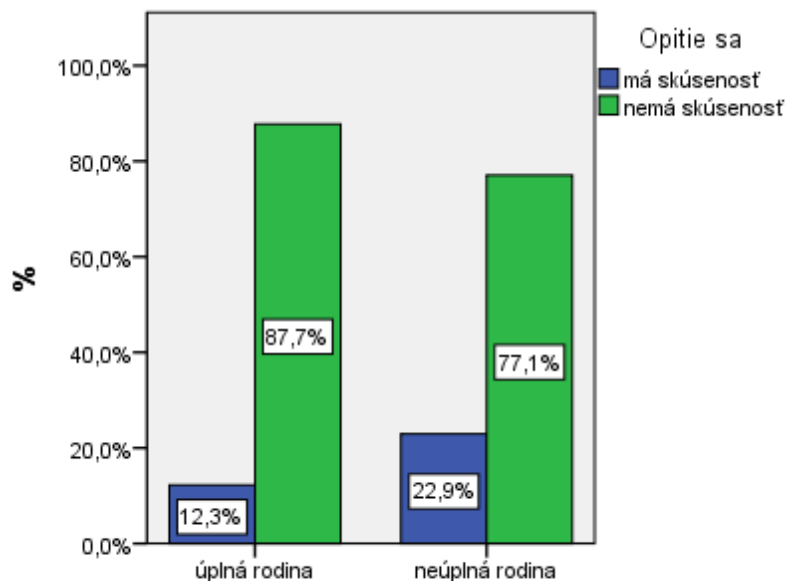
Rozdiely v konzumácii alkoholu vzhľadom na TYP RODINY

Na základe relevantných štatistických testov existujú štatisticky významné rozdiely v konzumácii alkoholu vzhľadom na typ rodiny. Môžeme konštatovať, že zo súboru respondentov pochádzajúcich z neúplnej rodiny až 64,1 % respondentov uviedlo, že má skúsenosť s konzumáciou alkoholu v porovnaní s deťmi pochádzajúcimi z úplnej rodiny (graf č. 2). Skúsenosť s opitím sa je rovnako vyššia u detí pochádzajúcich z neúplnej rodiny ako u detí z úplnej rodiny (graf č. 3).

Graf 2 Skúsenosť v konzumácii alkoholu vzhľadom na typ rodiny

Graf 3 Skúsenosť v opití sa vzhľadom na typ rodiny

2.3.2 Cigarety

Tab. č. 22 znázorňuje prvú skúsenosť s cigaretami. 7 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (0,1 %). 69,5 % respondentov uviedlo, že ešte nikdy nefajčili, 7,4 % respondentov uviedlo 13 rokov a 8 % respondentov uviedlo 12 rokov. 2,4 % respondentov uviedlo 10 rokov a len 0,6 % respondentov uviedlo 15 a viac rokov. Priemerný vek prvej skúsenosti je 11,94 rokov.

Tabuľka 22 Prvá skúsenosť s cigaretami

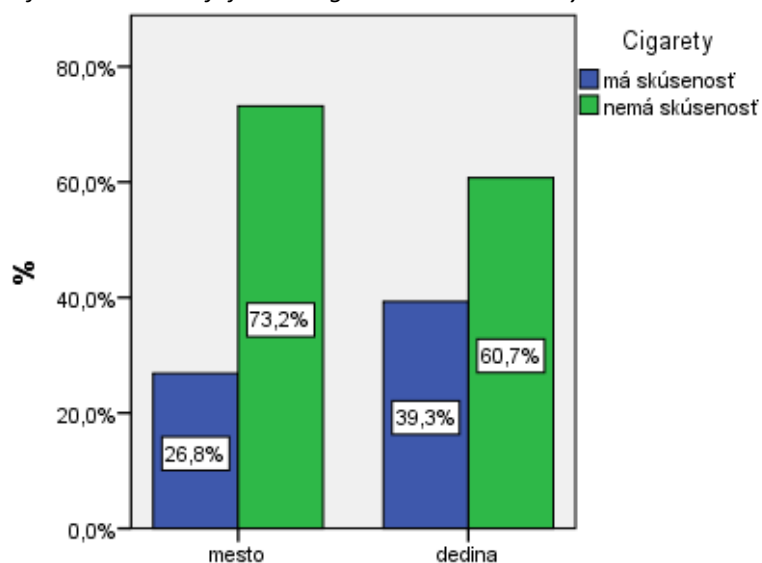
VEK	ODPOVEDE	
	POČET	%
9 rokov alebo skôr	26	3,8
10 rokov	16	2,4
11 rokov	21	3,1
12 rokov	54	8
13 rokov	50	7,4
14 rokov	29	4,3
15 rokov alebo viac	4	0,6
nikdy	471	69,5
Celkovo	671	99
Neodpovedali	7	1
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 671 (odpovede)

Rozdiely vo fajčení cigariet vzhľadom na BYDLISKO

Na základe relevantných štatistických testov existujú štatisticky významné rozdiely vo fajčení cigariet vzhľadom na bydlisko. Môžeme konštatovať, že zo súboru respondentov pochádzajúcich z dediny 39,3 % respondentov uviedlo, že má skúsenosť s fajčením a teda žiaci ZŠ fajčia cigarety vo vyššej miere na dedine, ako v meste (graf č. 4).

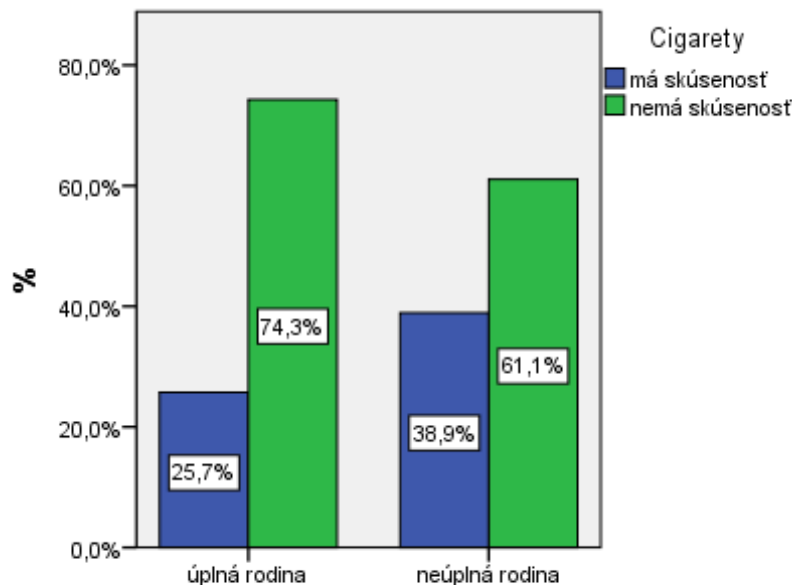
Graf 4 Skúsenosť s fajčením cigariet vzhľadom na bydlisko

Rozdiely vo fajčení cigariet vzhľadom na TYP RODINY

Na základe relevantných štatistických testov existujú štatisticky významné rozdiely vo fajčení cigariet vzhľadom na typ rodiny. Môžeme konštatovať, že zo súboru respondentov pochádzajúcich z neúplnej rodiny 38,9 % respondentov uviedlo, že má skúsenosť s fajčením a teda deti pochádzajúce z neúplnej rodiny fajčia vo vyššej miere ako deti z úplnej rodiny (graf č. 5).

Graf 5 Skúsenosť v fajčení cigariet vzhľadom na typ rodiny

2.3.3 Ostatné návykové látky

Marihuana alebo hašiš

Tab. č. 23 znázorňuje prvú skúsenosť respondentov s marihuanou alebo hašišom. 3 respondenti sa k tejto položke nevyjadrili (0,4 %). 95,3 % respondentov uviedlo, že nikdy nefajčili marihuanu alebo hašiš, 1,9 % respondentov uviedlo 14 rokov, 0,9 % respondentov 13 rokov a 0,4 % respondentov uviedlo, keď mali 12 rokov. 0,3 % respondentov uviedlo 15 rokov a viac, rovnako 0,3 % respondentov uviedlo 10 rokov, 9 alebo menej rokov. Len 0,1 % respondentov uviedlo 11 rokov. Priemerný vek prvej skúsenosti je 12,93 rokov.

Tabuľka 23 Prvá skúsenosť s marihuanou alebo hašišom

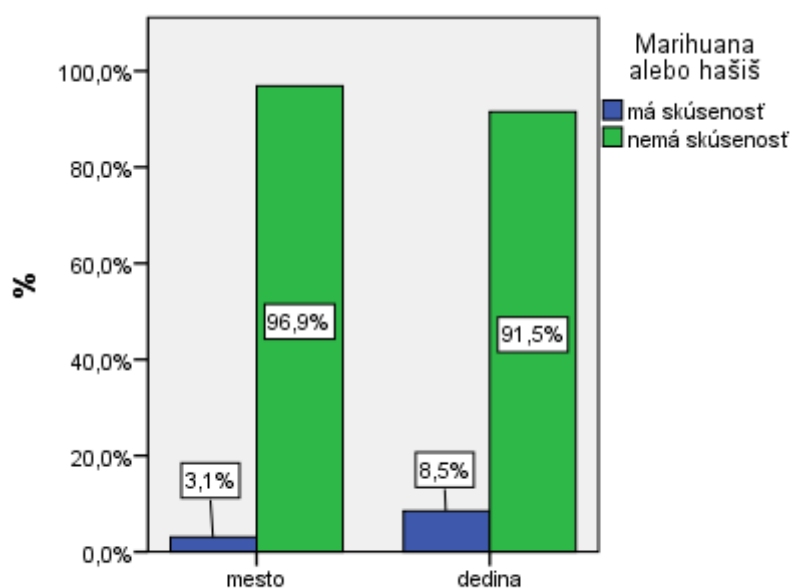
VEK	ODPOVEDE	
	POČET	%
9 rokov alebo menej	2	0,3
10 rokov	2	0,3
11 rokov	1	0,1
12 rokov	3	0,4
13 rokov	6	0,9
14 rokov	13	1,9
15 rokov a viac	2	0,3
nikdy	646	95,3
Celkovo	675	99,6
Neodpovedali	3	0,4
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 675 (odpovede)

Rozdiely v konzumácii marihuany alebo hašiša vzhľadom na BYDLISKO

Na základe relevantných štatistických testov existujú štatisticky významné rozdiely v konzumácii marihuany alebo hašiša vzhľadom na bydlisko. Môžeme konštatovať, že zo súboru respondentov pochádzajúcich z dediny 8,5 % respondentov uviedlo, že má skúsenosť s konzumáciou marihuany alebo hašiša a teda žiaci a žiačky ZŠ na dedine konzumujú marihuanu alebo hašiš vo vyššej miere ako žiaci a žiačky ZŠ v meste (graf č. 6).

Graf 6 Skúsenosť s konzumáciou marihuany alebo hašiša vzhľadom na bydlisko

Extáza alebo iná tanečná droga

Tab. č. 24 znázorňuje prvú skúsenosť respondentov s extázou alebo inou tanečnou drogou. 6 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (0,9 %). Možnosť odpovede 11 rokov sa v tejto položke nevyskytla. 97,5 % respondentov uviedlo, že nikdy neužili extázu alebo inú tanečnú drogu, 0,3 % respondentov uviedlo 15 rokov, 13 rokov a 10 rokov. Zhodne 0,1 % respondentov uviedlo 12 rokov a 9 rokov alebo menej. Priemerný vek prvej skúsenosti je 12,63 rokov.

Tabuľka 24 Prvá skúsenosť s extázou alebo inou tanečnou drogou

VEK	ODPOVEĎ	
	POČET	%
9 rokov alebo menej	1	0,1
10 rokov	2	0,3
11 rokov	-	-
12 rokov	1	0,1
13 rokov	2	0,3
14 rokov	3	0,4
15 rokov a viac	2	0,3
nikdy	661	97,5
Celkovo	672	99,1
Neodpovedali	6	0,9
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 672 (odpovede)

Heroín alebo iné opiáty

Tab. č. 25 znázorňuje prvú skúsenosť respondentov s heroínom alebo inými opiátmi. 6 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (0,9%) . Odpovede 13 rokov, 12 rokov a 10 rokov sa v tejto položke nevyskytli. 98,4 % respondentov uviedlo, že nikdy neužili heroín alebo iné opiáty, 0,3 % respondentov uviedlo 15 rokov alebo viac. 0,1 % respondentov uviedlo 14 rokov, 11 rokov, 9 rokov alebo menej. Priemerný vek prvej skúsenosti s heroínom alebo s inými opiátmi je 12,80 rokov.

Tabuľka 25 Prvá skúsenosť s heroínom alebo inými opiátmi

VEK	ODPOVEĎ	
	N	%
9 rokov alebo menej	1	0,1
10 rokov	-	-
11 rokov	1	0,1
12 rokov	-	-
13 rokov	-	-
14 rokov	1	0,1
15 rokov alebo viac	2	0,3
nikdy	667	98,4
Celkovo	672	99,1
Neodpovedali	6	0,9
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 672 (odpovede)

Pervitín alebo amfetamín

Tab. č. 26 znázorňuje prvú skúsenosť respondentov s pervitínom alebo amfetamínom. 5 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (0,7 %). Odpovede 14 rokov, 11 rokov a 10 rokov sa v tejto položke nevyskytli. 98,5 % respondentov uviedlo, že nikdy neužili pervitín alebo amfetamín, 0,3 % respondentov uviedlo 15 rokov alebo viac. 0,1 % respondenti uviedlo, že mali 13 rokov, rovnako 0,1 % uviedlo 12 rokov a 0,1 % uviedlo 9 rokov alebo menej. Priemerný vek prvej skúsenosti je 12,80 rokov.

Tabuľka 26 Prvá skúsenosť s pervitínom alebo amfetamínom

VEK	ODPOVEDE	
	POČET	%
9 rokov alebo menej	1	0,1
10 rokov	-	-
11 rokov	-	-
12 rokov	1	0,1
13 rokov	1	0,1
14 rokov	-	-
15 rokov alebo viac	2	0,3
nikdy	668	98,5
Celkovo	673	99,3
Neodpovedali	5	0,7
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 673 (odpovede)

Prchavé látky

Tab. č. 27 znázorňuje prvú skúsenosť respondentov s prchavými látkami. 6 respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo (0,9 %). 94,4 % respondentov uviedlo, že nikdy neinhalovali toluén alebo iné rozpúšťadlá, 1,5 % respondentov uviedlo 9 rokov alebo menej. Následne o niečo menej uviedli, že pri tejto skúsenosti mali 10 rokov (0,9 %) a 12 rokov (0,9 %). Respondenti rovnako uviedli, že mali 15 rokov alebo viac (0,3 %) a 13 rokov (0,3 %), keď prvýkrát inhalovali prchavé látky. Priemerný vek prvej skúsenosti je 11,03 rokov.

Tabuľka 27 Prvá skúsenosť s prchavými látkami

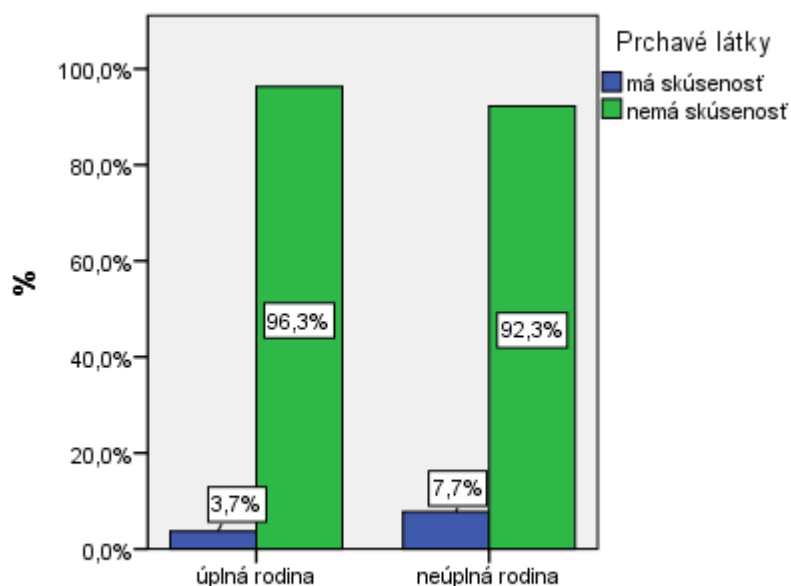
VEK	ODPOVEDE	
	POČET	%
9 rokov alebo menej	10	1,5
10 rokov	6	0,9
11 rokov	3	0,4
12 rokov	6	0,9
13 rokov	2	0,3
14 rokov	3	0,4
15 rokov alebo viac	2	0,3
nikdy	640	94,4
Celkovo	672	99,1
Neodpovedali	6	0,9
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 672 (odpovede)

Rozdiely v konzumácii prchavých látok vzhľadom na TYP RODINY

Na základe relevantných štatistických testov existujú štatisticky významné rozdiely v konzumácii prchavých látok vzhľadom na typ rodiny. Môžeme konštatovať, že zo súboru respondentov pochádzajúcich z neúplnej rodiny 7,7 % respondentov uviedlo, že má skúsenosť s konzumáciou prchavých látok a teda deti pochádzajúce z neúplnej rodiny konzumujú prchavé látky vo vyššej miere ako deti z úplnej rodiny (graf č. 7).

Graf 7 Skúsenosť s konzumáciou prchavých látok vzhľadom na typ rodiny

LSD, huby alebo iné halucinogény

Tab. č. 28 znázorňuje prvú skúsenosť respondentov s LSD, hubami alebo inými halucinogénmi. 0,9 % respondentov sa k tejto položke nevyjadrilo. Možnosť odpovede 13 rokov sa v tejto položke nevyskytla. 96,6 % respondentov uviedlo, že nikdy neužili LSD, huby alebo iný halucinogén, 1 % uviedlo 9 rokov alebo menej a 0,6 % uviedlo 10 rokov. 0,1 % respondentov malo 11 rokov a rovnako 0,1 % respondentov malo 15 rokov a viac, keď prvýkrát užíli LSD, huby alebo iný halucinogén. Priemerný vek prvej skúsenosti je 10,64 rokov.

Tabuľka 28 Prvá skúsenosť s LSD, hubami alebo inými halucinogénmi

VEK	ODPOVEĎ	
	POČET	%
9 rokov alebo menej	7	1
10 rokov	4	0,6
11 rokov	1	0,1
12 rokov	2	0,3
13 rokov	-	-
14 rokov	2	0,3
15 rokov a viac	1	0,1
nikdy	655	96,6
Celkovo	672	99,1
Neodpovedali	6	0,9
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 672 (odpovede)

Tab. č. 29 znázorňuje vek respondentov pri prvom užití nejakej drogy predpoludním. 5 respondentov (0,7 %) sa k tejto položke nevyjadrilo. Respondenti v prevažnej väčšine uviedli, že nikdy neužili nijakú drogu predpoludním (96,8 %). 6 respondentov (0,9 %) uviedli 14 rokov, 3 respondenti (0,4 %) uviedli 13 rokov a rovnako 12 rokov (0,4 %). 0,1 % respondentov uviedlo 11 rokov, 10 rokov a 9 rokov alebo skôr.

Tabuľka 29 Vek pri prvom užití nejakej drogy predpoludním

VEK	ODPOVEĎ	
	POČET	%
9 rokov alebo skôr	1	0,1
10 rokov	1	0,1
11 rokov	1	0,1
12 rokov	3	0,4
13 rokov	3	0,4
14 rokov	6	0,9
15 rokov a viac	2	0,3
nikdy	656	96,8
Celkovo	673	99,3
Neodpovedali	5	0,7
Celkovo	678	100

N 678 (respondenti), N 673 (odpovede)

Zoznam použitej literatúry

- NOCIAR, A. 2014. Závěrečná správa z prieskumu TAD u žiakov ZŠ, študentov SŠ a ich učiteľov v roku 2014. Bratislava, VÚDPaP 2014, 83 s.
- NOCIAR, A. 2015. Európsky školský prieskum o alkohole a iných drogách (ESPAD) v SR za rok 2015. Závěrečná správa. Bratislava, VÚDPaP 2015, 77 s.
- RIMARČÍK, M. 2007. Štatistika pre prax. ISBN 978-80-969813-1-1.
- SZÁNTOVÁ, M., SZÁNTOVÁ, M. jr. 2017. Skrining chorôb pečene v dôsledku rizikových faktorov životného štýlu, Trendy Hepatol, 2017, 2, s. 4-10. ISSN 1337-9836.